

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 5Co/120/2019
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8115223879
Dátum vydania rozhodnutia: 18. 06. 2020
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Gabriela Világiová
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2020:8115223879.2

Uznesenie

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Gabriely Világiovej a členov senátu JUDr. Zlaty Simkovej a JUDr. Karola Krochtu v právnej veci žalobkyne X. G., nar.: XX.XX.XXXX, X. slovenskej 4, XXX XX Q., zastúpenej JUDr. Igorom Šafrankom, advokátom, Sov. hrdinov 163/66, 089 01 Svidník, proti žalovanému: POHOTOVOSTĚ, s.r.o., Pribinova 25, 811 09 Bratislava, IČO: 35 807 598, o určenie, že úver je bezúročný a bez poplatkov, o odvolaní žalobkyne proti rozsudku Okresného súdu Prešov č.k. 13C/381/2015-41 zo dňa 15. 12. 2017, takto

rozhodol:

Zrušuje rozsudok a vec vracia súdu 1.inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie žalobu zamietol. Vyslovil, že žalovaný má nárok voči žalobkyni na náhradu trov konania v rozsahu 100%, o ktorých výške rozhodne súd po právoplatnosti tohto rozsudku samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

2. Právne odôvodnil svoje rozhodnutie ust. § 131 a § 137 písm.c/ Civilného sporového poriadku (ďalej C.s.p.).

3. Konštatoval, že v danom prípade je zrejmé, aj keď žaloba neoplyva precíznosťou, že žalobkyňa sa domáha posúdenia časti svojho právneho vzťahu so žalovaným (založeného na základe zmluvy o spotrebiteľskom úvere) tak, aby súd určil, že zmluva je pre ňou označené vady bezúročná a bez poplatkov, teda že žalovaný právo na úroky a poplatky z tejto zmluvy nemá. Okrem hmotnoprávných dôvodov požadovaného určenia svoj návrh procesne odôvodnila v podstate len tým, že to, čoho sa domáha, vyplýva priamo zo zákona, a chce vedieť skutočnú výšku dlhu. Takéto dôvody však podľa názoru súdu neodôvodňujú naliehavý právny záujem na žiadanom určení. Súd prvej inštancie poukázal na to, že v zmysle ust. § 131 Civilného sporového poriadku žaloba slúži na súdnu ochranu ohrozeného alebo porušeného práva, avšak z predloženej žaloby nie je zrejmé ochrany ktorého svojho konkrétneho (hmotného) práva sa žalobkyňa domáha. Ak ide len o záujem žalobkyne deklaratórne rozhodnutím súdu určiť neexistenciu jej dlhu zo zmluvy vo vzťahu k žalovanému (a to dokonca len jednej jeho časti - zmluvných úrokov a poplatkov, bez ohľadu na istinu a zákonné úroky z omeškania), o ktorom má žalovaná, tvrdiac s tým súvisiace hmotnoprávne dôvody, svoju predstavu, právny záujem na tomto určení - len pre to, aby o tomto (časti právneho vzťahu) nadobudla judikovanú istotu, keď nie je zrejmé či inak vôbec bude resp. má byť toto právo predmetom súdneho konania, teda či si voči nej bude žalovaný (aj s poukazom na premlčanie) na súde vôbec nejaké právo uplatňovať - s poukazom na hospodárnosť konania a v zmysle predchádzania zbytočnému rozmnožovaniu sporov, nie je naliehavý.

4. Proti tomuto rozsudku podal odvolanie žalobca. Poukázal na ustanovenie § 11 ods.4 zákona č. 129/2010 Z.z. v znení zákona č. 279/2017 Z.z. s účinnosťou od 01. 01. 2018. Konštatoval, že nemali byť žiadne pochybnosti o tom, že v súčasnosti sa môže spotrebiteľ pred súdom domáhať určenia bezúročnosti a bezpoplatkovosti poskytnutého spotrebiteľského úveru, keď to ustanovenie § 11 ods.

4 zákona č. 129/2010 Z.z. výslovne umožňuje, a to práve s odkazom na ustanovenie § 137 C.s.p. Rovnako to platí aj pre určenie neprijateľnosti zmluvnej podmienky. Žalobca považoval za nesprávny výklad ustanovenia § 137 C.s.p. súdom prvej inštancie, tak čo sa týka možnosti určenia bezúročnosti a bezpoplatkovosti spotrebiteľského úveru, ale najmä čo sa týka možnosti určenia neprijateľnosti zmluvnej podmienky. Poukázal na jednotnú a ustálenú judikatúru, a to najmä rozsudok Krajského súdu v Prešove sp.zn. 1Co/34/2017 zo dňa 22. 11. 2017, 3Co/177/2016 zo dňa 10. 01. 2017, 4Co/23/2017 zo dňa 12. 12. 2017, 5Co/65/2017 zo dňa 28. 03. 2017, 8Co/206/2016 zo dňa 30. 10. 2017, 12Co/158/2016 zo dňa 15. 03. 2017, 17Co/205/2016 zo dňa 28. 02. 2017, 18Co/25/2016 zo dňa 18. 01. 2017, 20Co/68/2017 zo dňa 26. 09. 2017 a 21Co/114/2016 zo dňa 28. 02. 2017. Navrhol rozsudok zrušiť a vec vrátiť súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

5. Odvolací súd uznesením č.k. 5Co/36/2019-66 zo dňa 12.03.2019 odmietol odvolanie žalobcu v zmysle ust. § 386 písm.a/ C.s.p. Mal za to, že odvolanie bolo podané oneskorene.

6. Proti tomuto rozhodnutiu podala žalobkyňa dovolanie, v ktorom uviedla, že odvolanie podala proti rozsudku okresného súdu včas, t.j. 29.marca 2018 o 16:55:10 hod. Preto navrhla rozhodnutie krajského súdu, ktorým odmietol jej odvolanie, zrušiť a vec vrátiť odvolaciemu súdu na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

7. Najvyšší súd zistil, že žalobkyňa podala odvolanie v elektronickej podobe proti rozsudku okresného súdu včas, v 15-dňovej lehote od jeho doručenia (14.mara 2018), t.j. 29.apríla 2018, o čom predložila potvrdenie o tejto skutočnosti, ktoré osvedčuje, že ho podala v uvedený deň o 16:55:11 hod.; okolnosť, že príslušnému súdu bolo doručené až 3.apríla 2018, je právne bezvýznamná (porov. § 362 ods.1 C.s.p.). Preto uznesenie krajského súdu zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, v ktorom rozhodne aj o trovách pôvodného a dovolacieho konania (§ 455, § 453 ods.3 C.s.p.).

8. Odvolací súd na základe podaného odvolania preskúmal rozsudok súdu prvej inštancie spolu s konaním, ktoré mu predchádzalo v zmysle zásad uvedených v ust. § 379 a nasl. C.s.p., bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa ust. § 385 C.s.p. a contrario a zistil, že odvolanie žalobkyne je dôvodné.

9. Súd prvej inštancie konštatoval, že v danom prípade je zrejmé, aj keď žaloba neoplyva precíznosťou, že žalobkyňa sa domáha posúdenia časti svojho právneho vzťahu so žalovaným (založeného na základe zmluvy o spotrebiteľskom úvere) tak, aby súd určil, že zmluva je pre ňou označené vady bezúročná a bez poplatkov, teda že žalovaný právo na úroky a poplatky z tejto zmluvy nemá. Okrem hmotnoprávných dôvodov požadovaného určenia svoj návrh procesne odôvodnila v podstate len tým, že to, čoho sa domáha, vyplýva priamo zo zákona, a chce vedieť skutočnú výšku dlhu. Takéto dôvody však podľa názoru súdu neodôvodňujú naliehavý právny záujem na žiadanom určení. Zároveň poukázal na to, že v zmysle ust. § 131 C.s.p. žaloba slúži na súdnu ochranu ohrozeného alebo porušeného práva, avšak z predloženej žaloby nie je zrejmé ochrany ktorého svojho konkrétneho (hmotného) práva sa žalobkyňa domáha. Ak ide iba o požiadavku, aby súd autoritatívne bez ďalších osobitných dôvodov (záujmu) deklaroval to, čo vyplýva (v prípade naplnenia hypotézy právnej normy) priamo zo zákona, nie je zrejmé na ochranu akého ohrozeného alebo porušeného práva žalobkyne by to malo slúžiť (bez požadovaného rozhodnutia žalobkyne nehrozí žiadna ujma na jej právach, ich premlčanie, alebo preklúzia). Ak by pritom snáď išlo o posúdenie prípadného bezdôvodného obohatenia zo strany žalovaného (ktoré žalobkyňa ani len netvrdí), súd prvej inštancie poukázal na to, že v takom prípade by bola eventuálne namiesto priamo žaloba na plnenie, kde by sa otázka bezúročnosti a bezpoplatkovosti riešila ako predbežná, a súčasná žaloba je tak pre nedostatok naliehavého právneho záujmu kvôli absencii konečného riešenia veci (z dôvodu potreby ďalšej žaloby na plnenie) nedôvodná. Ak ide teda len o záujem žalobkyne deklaratórne rozhodnutím súdu určiť neexistenciu jej dlhu zo zmluvy vo vzťahu k žalovanému (a to dokonca len jednej jeho časti - zmluvných úrokov a poplatkov, bez ohľadu na istinu a zákonné úroky z omeškania), o ktorom má žalovaná, tvrdiac s tým súvisiace hmotnoprávne dôvody, svoju predstavu, právny záujem na tomto určení - len pre to, aby o tomto (časti právneho vzťahu) nadobudla judikovanú istotu, keď nie je zrejmé či inak vôbec bude resp. má byť toto právo predmetom súdneho konania, teda či si voči nej bude žalovaný (aj s poukazom na premlčanie) na súde vôbec nejaké právo uplatňovať - s poukazom na hospodárnosť konania a v zmysle predchádzania zbytočnému rozmnožovaniu sporov, nie je naliehavý. Napokon konštatoval, že „určovacia žaloba nie je spravidla opodstatnená najmä vtedy, ak vyriešenie určitej otázky neznamená úplné vyriešenie obsahu spornosti daného právneho vzťahu alebo práva, alebo ak požadované určenie má povahu (len) predbežnej otázky vo vzťahu k posúdeniu, či tu je (nie

je) právny vzťah alebo právo“ (ZSP 78/2006). Preto súd žalobu pre nedostatok naliehavého právneho záujmu zamietol.

10. S vyššie uvedeným názorom súdu prvej inštancie odvolací súd nesúhlasí. V tejto súvislosti poukazuje na uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 28.marca 2019 sp.zn. 6Cdo/27/2018, ktoré nebolo oficiálne publikované, ale ktoré bolo publikované na najpravo.sk, z ktorej vyplýva, že žaloba, ktorou sa žalobca (majúci v právnom vzťahu, ktorého sa vec týka, postavenie spotrebiteľa) domáha vyslovenia (určenia) neprijateľnosti zmluvných podmienok, resp. vyslovenia (určenia) ich neplatnosti z dôvodu neprijateľnosti, nie je určovacou žalobou v zmysle § 137 ods.1 písm.c/ C.s.p. Ide o osobitný druh žaloby patriacej spotrebiteľovi s cieľom domáhať sa proti porušiteľovi ochrany svojho práva pred neprijateľnými podmienkami na súde, ktorá má podklad v osobitných predpisoch (§ 53 ods.1, ods.4 a 5 a § 53a Občianskeho zákonníka, § 3ods.5 zákona č. 250/2007 Z.z.). V prípade takejto žaloby nie je preto potrebné tvrdiť a preukazovať naliehavý právny záujem.

11. Právnym posúdením je aplikácia práva na zistený skutkový stav. Je to činnosť súdu spočívajúca v podradení zisteného skutkového stavu príslušnej právnej norme, ktorá vedie súd k záveru o právach a povinnostiach účastníkov právneho vzťahu. Právne posúdenie je nesprávne vtedy, ak súd vec posúdi podľa právnej normy, ktorá na zistený skutkový stav nedopadá alebo správne určenú právnu normu nesprávne vyloží, prípadne ju na daný skutkový dav nesprávne aplikuje. Žalobkyňa sa žalobou zo dňa 16.09.2015 domáhala, aby súd vydal rozsudok, ktorým určí, že úver zo zmluvy o spotrebiteľskom úvere č. XXXXXXXXXX zo dňa 23.10.2014, uzavretej medzi stranami sporu je bezúročný a bez poplatkov a žalovaný je povinný nahradiť jej trovy konania. Bod 2 zmluvy o úvere považuje za nejasný, klamlivý a nelogický. Odplata pri poskytovaní peňažných prostriedkov vo výške 96,- Eur má nejasný pôvod svojho účelu, nakoľko v bode 3 zmluvy je vyčíslený úrok vo výške 192,- Eur, výška RPMN 32 % je uvedená klamlivo už na prvý pohľad, pretože za žiadnych okolností nemôže byť nižšia ako ročná úroková sadzba, v tomto prípade 64 %. Táto žaloba teda nie je určovacou žalobou v zmysle ust. § 137 ods.1 písm.c/ C.s.p. K takémuto právnemu názoru dospel aktuálne Najvyšší súd aj v rozhodnutí z 28.02.2019 sp.zn. 6Cdo/127/2017, v ktorom uviedol, že ide o osobitný druh žaloby patriacej spotrebiteľovi s cieľom domáhať sa proti porušiteľovi ochrany svojho práva pred neprijateľnými podmienkami na súde, ktorá má podklad v osobitných predpisoch a to v ust. § 53 ods.1, 4 a 5 a § 53a Občianskeho zákonníka a v ust. § 3 ods.5 zákona č. 250/2007 Z.z. V prípade takejto žaloby preto nie je potrebné tvrdiť a preukazovať naliehavý právny záujem. Vychádza sa totiž z predpokladu, že dodávateľ porušuje svoju povinnosť nepoužívať neprijateľné podmienky v spotrebiteľských zmluvách. Je založená na protiprávnom konaní dodávateľa voči spotrebiteľovi. Kladným rozhodnutím o takejto žalobe sa priamo nedeclaruje (existencia práva), ale sa deklaruje existencia nečestnej podmienky, ktorá je v spotrebiteľskej zmluve od jej vzniku. Možno ju uplatniť len v prípade spotrebiteľskej zmluvy a odlišný je aj účel, ktorému má slúžiť. Teda jej cieľom je zabrániť používaniu neprijateľnej zmluvnej podmienky.

12. Žalobkyňa okrem vyššie uvedeného tvrdila, že úver je úžerný, pretože v časti ročnej úrokovej sadzby odporuje dobrým mravom, čo vedie k jej absolútnej neplatnosti podľa ust. § 39 Občianskeho zákonníka. Je presvedčená o úmyselne použitej klamlivej obchodnej praktike použitej v priebehu uzatvárania zmluvy o úvere. Chcela poznať skutočnú výšku dlhu a zároveň poukázala na povinnosť štátu prostredníctvom svojich orgánov zabezpečiť, aby spotrebiteľia neboli viazaní na plnenie vyplývajúce z nezákonných nárokov.

13. Odvolací súd k tomu uvádza, že povaha žaloby ako osobitného právneho prostriedku ochrany spotrebiteľa, a teda nie určovacej žaloby bola naznačená už v rozhodnutí Najvyššieho súdu sp.zn. 6Cdo/389/2015 zo dňa 14.09.2016. V tomto rozhodnutí Najvyšší súd v súvislosti s ust. § 3 ods.5 zákona č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa konštatoval, že pod úspešným uplatnením porušenia práva alebo povinnosti v zmysle tohto ustanovenia treba rozumieť úspešne uplatnenie konkrétneho nároku z porušenia práva alebo povinnosti, napríklad nároku na náhradu škody, na vydanie bezdôvodného obohatenia alebo aj na určenie neprijateľnosti konkrétne vymedzenej zmluvnej podmienky používanej v spotrebiteľskej zmluve.

14. Preto odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v zmysle ust. § 389 ods.1 písm.b/ C.s.p. zrušil a v zmysle ust. § 391 ods.1 C.s.p. vrátil vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

15. Úlohou súdu prvej inštancie bude vec opätovne prejednať a rozhodnúť v kontexte vyššie uvedeného s tým, že je povinný zohľadniť skutočnosti, na ktoré už vyššie poukázal odvolací súd.

16. Súd prvej inštancie v novom rozhodnutí rozhodne i o trovách tohto odvolacieho konania v zmysle ust. § 396 ods. 3 C.s.p.

17. Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom odvolacieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Podľa § 420 CSP, dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

Podľa § 421 ods. 1 CSP, dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

Podľa § 421 ods. 2 CSP, dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n).

Podľa § 423 CSP, dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné.

Podľa § 424 CSP, dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané.

Podľa § 427 ods. 1 CSP, dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy.

Podľa § 427 ods. 2 CSP, dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde.

Podľa § 428 CSP, v dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh).

Podľa § 429 ods. 1 CSP, dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom.

Podľa § 429 ods. 2 CSP, povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

b) právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa.